

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАБЛЕННЯ С'ЮЗА ПІСЬМЕННИКАЎ БССР

№ 54 (1173)

Субота, 6 ліпеня 1957 года

Цана 40 кап.

Адзінадушнае адабрэнне

У клубе пісьменнікаў адбыўся сход партыйнай арганізацыі С'юза пісьменнікаў БССР, на якім абмяркоўвалася пастанова чэрвеньскага Пленума ЦК КПСС «Аб антыпартыйнай групе Маленкова Г. М., Кагановіча Л. М., Молатава В. М.».

У сваіх выступленнях камуністы адзінадушна адабрылі рашэнне Пленума ЦК КПСС, асудзілі раскольніцкую, фракцыйную дзейнасць групы, якая імкнулася пахіснуць адзінства радоў Камуністычнай партыі.

У спрэчках выступілі Р. Сабаленка, П. Глебка, П. Кавалёў, А. Куляшоў, С. Майхровіч, М. Модэль, М. Калачынскі.

К. Кірэнка, А. Рызько, намеснік загадчыка аддзела прапаганды і агітацыі ЦК КПС Г. Канаваляў.

Усе выступаўшыя выказвалі абурэнне тым, што антыпартыйная група Маленкова, Кагановіча і Молатава, якая адарвала-я ад народа, стала на шлях расколу адзінства радоў партыі. Мы, як і ўвесь савецкі народ, горача падтрымаем пастанову Пленума ЦК КПСС і яшчэ цяпер згуртуемся вакол нашай роднай Камуністычнай партыі, — заявілі беларускія пісьменнікі.

Удзельнікі сходу адзінадушна прынялі рэзалюцыю, у якой адабрана пастанова Пленума ЦК КПСС.

ІНФАРМАЦЫЙНАЕ ПАВЕДАМЛЕННЕ аб Пленуме Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза

22—29 чэрвеня г. г. адбыўся Пленум Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Савецкага Саюза.

Пленум абмеркаваў пытанне аб антыпартыйнай групе Маленкова Г. М., Кагановіча Л. М., Молатава В. М.

Пленум прыняў адпаведную пастанову, якая сёння публікуецца.

Пленум вывеў са складу членаў Прэзідыума ЦК і з членаў ЦК КПСС тт. Маленкова, Кагановіча, Молатава; зняў з пасады сакратара ЦК КПСС і вывеў са складу кандыдатаў у члены Прэзідыума ЦК і са складу членаў ЦК т. Шэпілава.

Пленум выбраў Прэзідыум ЦК КПСС у наступным складзе:

члены Прэзідыума: тт. Арыстаў А. Б., Беляеў Н. І., Брэжнеў Л. І., Булганін Н. А., Варашылаў Н. Е., Жукаў Г. К., Ігнатаў Н. Г., Нірычэнка А. І., Назлоў Ф. Р., Нуусінен О. В., Мікаян А. І., Суслаў М. А., Фурцэва Е. А., Хрушчоў Н. С., Швернік Н. М.;

кандыдаты ў члены Прэзідыума: тт. Мухітдзінаў Н. А., Паспелаў П. Н., Наротчэнка Д. С., Наллберзін Я. Э., Нірыленка А. П., Насыгін А. Н., Мазураў Н. Т., Мжаванадзе В. П., Первухін М. Г.

Пленум папоўніў склад Сакратарыята, выбраўшы сакратаром ЦК КПСС т. Нуусінена О. В.

Пастанова Пленума ЦК КПСС Аб антыпартыйнай групе Маленкова Г. М., Кагановіча Л. М., Молатава В. М.

Пленум Цэнтральнага Камітэта КПСС на пасяджэннях 22—29 чэрвеня 1957 года разгледзеў пытанне аб антыпартыйнай групе Маленкова, Кагановіча, Молатава, якая ўтварылася ўнутры Прэзідыума ЦК КПСС.

У той час, калі партыя пах кіраўніцтвам Цэнтральнага Камітэта, абшпіраючыся на ўсенародную падтрымку, вядзе велізарную работу па выкананню гістарычных рашэнняў XX з'езда, накіраваных на далейшае развіццё народнай гаспадаркі і няспынны ўздым жыццёвага ўзроўню савецкага народа, на аднаўленне ленінскіх норм унутрыпартыйнага жыцця, ліквідацыю парушэнняў рэвалюцыйнай законнасці, на раскрыццё сувязі партыі з народнымі масамі, развіццё савецкай сацыялістычнай дэмакратыі, на ўмацаванне дружбы савецкіх народаў, правядзенне правільнай нацыянальнай палітыкі, а ў галіне знешняй палітыкі — на разрадку міжнароднай напружанасці з мэтай забеспячэння трывалага міру; і калі дасягнуты ўжо ва ўсіх гэтых галінах сур'ёзныя поспехі, аб якіх ведае кожны савецкі чалавек, — у гэты час антыпартыйная група Маленкова, Кагановіча і Молатава выступіла супроць лініі партыі.

З мэтай змянення палітычнай лініі партыі гэтая група антыпартыйнымі, фракцыйнымі метадамі дабілася змены складу кіруючых органаў партыі, выбараных на Пленуме ЦК КПСС.

Гэта не з'явілася выпадковасцю.

На працягу апошніх 3—4 год, калі партыя ўзяла рашучы курс на выраўненне памылак і недахопаў, пароджаных культам асобы, і вядзе паспяховаю барацьбу супроць рэвізіянізму марксізма-ленінізма як на міжнароднай арэне, так і ўнутры краіны, калі партыя правядзена вялікая работа па выраўненню лапушчаных ч мінулым сваявольна ленінскай нацыянальнай палітыкі, — удзельнікі раскрытай пяпер і поўнацю выкрытай антыпартыйнай групы пастаянна аказвалі прамое або ўскоснае процідзеянне гэтай курсу, адобранаму XX з'ездам КПСС. Гэтая група па сутнасці прапавала процідзеянне ленінскаму курсу на мірнае суіснаванне паміж дзяржавамі з рознымі сацыяльнымі сістэмамі, аслабленню міжнароднай напружанасці і ўстанавленню дружалюбных адносін СССР з усімі народамі свету.

Яны былі супроць расшырэння правоў саюзных рэспублік і галіне эканамічнага і культурнага будаўніцтва, у галіне законадаўства, а таксама супроць умацнення ролі мясцовых Саветаў у вырашэнні гэтых задач. Тым самым антыпартыйная група процідейнічала цвёрда праводзіму партыйнаму курсу на больш хуткае развіццё эканомікі і культуры ў нацыянальных рэспубліках, які забеспячвае далейшае ўмацаванне ленінскай дружбы паміж усімі народамі нашай краіны. Антыпартыйная група не толькі не разумела, але і супраціўлялася мерапрыемствам партыі па барацьбе з бюракратызмам, па спарэчэнню разгутага дзяржаўнага апарату. Па ўсіх гэтых пытаннях яны выступалі супроць праводзімага партыяй ленінскага прынцыпу дэмакратычнага цэнтралізма.

Гэтая група ўпорна супраціўлялася і спрабавала сарваць такое важнейшае мерапрыемства, як рэарганізацыя кіравання прамысловасцю стварэнне Соўнаргасаў у эканамічных раёнах, адобранае ўсёй партыяй і народам. Яны не хацелі зразумець, што на сучасным этапе, калі развіццё сацыялістычнай прамысловасці дасягнула велізарных маштабаў і працягвае хутка расці пры пераважным развіцці цяжкай індустрыі, — неабходна было знайсці новыя, больш дасканалыя формы кіравання прамысловасцю, якія раскрываюць глыбіні рэзервы і забеспячваюць яшчэ больш магутны ўздым савецкай індустрыі. Гэтая група зашла настолькі далёка,

што нават пасля адобрання ўказаных мер у працэсе ўсенароднага абмеркавання і наступнага прыняцця Закона на сесіі Вярхоўнага Савета СССР — яна працягвала барацьбу супроць рэарганізацыі кіравання прамысловасцю.

Па пытаннях сельскай гаспадаркі ўдзельнікі гэтай групы выявілі неразуменне новых наспешных задач. Яны не прызнавалі неабходнасці ўмацнення матэрыяльнай зацікаўленасці калгаснага сялянства ў раскрыцці вытворчасці прадуктаў сельскай гаспадаркі. Яны прачылі супроць амены старога бюракратычнага парадку планавання ў калгасах і ўвядзення новага парадку планавання, якое развівае ініцыятыву калгасаў у вядзенні сваёй гаспадаркі, што дало ўжо свае станоўчыя вынікі. Яны настолькі адарваліся ад жыцця, што не могуць зразумець рэальнай магчымасці, якая дазваляе ў канцы гэтага года адмяніць абавязковыя пастаўкі сельскагаспадарчых прадуктаў з двароў калгаснікаў. Правядзенне гэтай меры, якая мае жыццёвае значэнне для мільянаў працоўных Савецкай краіны, стала магчымым на аснове вялікага ўздыму грамадскай жыццёвагадулі ў калгасах і развіцця саўгасаў. Удзельнікі антыпартыйнай групы змест падтрымкі гэтай наспешнай меры выступілі супроць яе.

Яны ваялі нічым не апраўданую барацьбу супроць астыўна падтрыманага калгасамі, абласцямі, рэспублікамі закліку партыі — лагнаць у бліжэйшыя гады ЗША па вытворчасці малака, масла і мяса на душу насельніцтва. Тым самым удзельнікі антыпартыйнай групы прапавалі на-барскі пагардлівы адносіны да наліжных жыццёвых інтарэсаў шырокіх народных мас і сваё нявер'е ў велізарныя магчымасці, закладзеныя ў сацыялістычнай гаспадарцы, ва ўсенародным руху, які разгарнуўся за паскораны ўздым вытворчасці малака і мяса.

Цельга лічыць выпадковым, што ўдзельнікі антыпартыйнай групы т. Молатаў, прапавалішы кансерватызм і коснасць, не толькі не зразумелі неабходнасці асваення цаліных зямель, але і супраціўляўся справе ўзяцця 35 мільянаў гектараў паліны, якая набыла такое велізарнае значэнне ў эканоміцы нашай краіны.

Тт. Маленкаў, Кагановіч і Молатаў упарта супраціўляліся тым мерапрыемствам, якія праводзілі Цэнтральны Камітэт і ўся наша партыя па ліквідацыі вынікаў культа асобы, па ліквідацыі лапушчаных у свай час парушэнняў рэвалюцыйнай законнасці і стварэнню такіх умоў, якія выключалі магчымасць лаўтарэння іх у далейшым.

У той час, як рабочыя, калгаснікі, наша слаўная моладзь, інжынерна-тэхнічныя і навуковыя работнікі, пісьменнікі, уся інтэлігенцыя аднадушна падтрымалі мерапрыемствы партыі, якія праводзіцца на аснове рашэнняў XX з'езда КПСС, калі ўвесь савецкі народ уключыўся ў актыўную барацьбу за ажыццяўленне гэтых мерапрыемстваў, калі наша краіна перажывае магутны ўздым народнай актыўнасці і прыліў новых творчых сіл, — удзельнікі антыпартыйнай групы засталіся глухімі да гэтага творчага руху мас.

У галіне знешняй палітыкі гэтая група, асабліва т. Молатаў, прапавала коснасць і ўсялякі перашкаджала правядзенню наспешных новых мерапрыемстваў, разлічаных на змякчэнне міжнароднай напружанасці, на ўмацаванне міру ва ўсім свеце.

Тав. Молатаў на працягу доўгага часу, будучы міністрам замежных спраў, не толькі не прымаў ніякіх мер па лініі МЗС для паліпшэння адносін СССР з Югаславіяй, але і неадаровава выступаў супроць тых мерапрыемстваў, якія ажыццяўляліся Празідыумам ЦК для паліпшэння адносін з Югаславіяй. Няправільная пазіцыя т. Молатава па югаслаў-

скаму пытанню была аднагалосна асуджана Пленумам ЦК КПСС у ліпені 1955 г. — «як не адпавядаючая інтарэсам Савецкай дзяржавы і сацыялістычнага лагера і не адпавядаючая прынцыпам ленінскай палітыкі».

Тав. Молатаў тармазіў заключэнне дзяржаўнага дагавору з Аўстрыяй і справу паліпшэння адносін з гэтай дзяржавай, якая знаходзіцца ў цэнтры Еўропы. Заключэнне дагавору з Аўстрыяй мела важнае значэнне для разрадка агульнай міжнароднай напружанасці. Ён быў таксама супроць нармалізацыі адносін з Японіяй, у той час як гэтая нармалізацыя адпавядала вялікаму ролю ў справе аслаблення міжнароднай напружанасці на Далёкім Усходзе. Ён выступаў супроць распрацаваных партыяй прынцыповых палажэнняў аб магчымасці прадукцыйнага вайны ў сучасных умовах, аб магчымасці розных шляхоў пераходу да сацыялізму ў розных краінах, аб неабходнасці ўмацнення кантактаў КПСС з прагрэсіўнымі партыямі зарубажных краін.

Тав. Молатаў неадаровава выступаў супроць неабходных новых крокаў Савецкага ўрада ў справе абароны міру і бяспекі народаў. У прыватнасці, ён адмаўляў мэтазгоднасць усталявання асаблівых кантактаў паміж кіруючымі дзеячамі СССР і дзяржаўнымі дзеячамі іншых краін, што неабходна ў інтарэсах дасягнення ўзаемаразумення і паліпшэння міжнародных адносін.

Па многіх з гэтых пытанняў думка т. Молатава падтрымлівалася т. Кагановічам, а ў радзе выпадкаў т. Маленковым. Прэзідыум Цэнтральнага Камітэта і Цэнтральны Камітэт у цэлым цярпеліва папраўлялі іх, змагаючыся супроць іх памылак, разлічваючы, што яны атрымаюць урокі з гэтых памылак, не будучы настойліва на іх і пойдучы разам з усімі кіруючымі каляктывам партыі. Але яны працягвалі заставіцца на сваіх няправільных, ялленіскай пазіцыях.

У аснове пазіцыі тт. Маленкова, Кагановіча і Молатава, якая разыходзіцца з лініяй партыі, ляжыць тая акалічнасць, што яны знаходзіліся і знаходзяцца ў палоне старых уяўленняў і металяў, адарваліся ад жыцця партыі і краіны, не бачыць новых умоў, новай абстаноўкі, прапавалішы кансерватызм, упорна чапляюцца за зжыўшыя сябе формы і метады работы, якія не адпавядаюць інтарэсам руху да камунізма, адхіляючы тое, што нараджаецца жыццём і вынікае з інтарэсаў развіцця савецкага грамадства, з інтарэсаў усяго сацыялістычнага лагера.

Як у пытаннях унутранай, так і ў пытаннях знешняй палітыкі яны з'яўляюцца сектантамі і дагматыкамі, прапавалішы начытніцкі, безжыццёвы палыход да марксізма-ленінізма. Яны не могуць зразумець, што ў сучасных умовах жыцця марксізм-ленінізм у дзеянні, барацьба за камунізм прапавалішы ў ажыццяўленні рашэнняў XX з'езда партыі, у настойлівым правядзенні палітыкі мірнага суіснавання, барацьбы за дружбу паміж народамі, палітыкі ўсямернага ўмацавання сацыялістычнага лагера, у паліпшэнні кіраўніцтва прамысловасцю, у барацьбе за ўсеабаковы ўздым сельскай гаспадаркі, за багацце прадуктаў, за шырокае жыллёвае будаўніцтва, за раскрыццё правоў саюзных рэспублік, за росквіт нацыянальнай культуры, за ўсямернае развіццё ініцыятывы народных мас.

Пераканаўшыся ў тым, што іх няправільныя выступленні і дзеянні атрымліваюць пастаянны адпор у Прэзідыуме ЦК, які паслядоўна праводзіць у жыццё лінію XX з'езда партыі, тт. Молатаў, Кагановіч, Маленкаў сталі на шлях грудавой барацьбы супроць кіраўніцтва партыі. Згарварыўшыся паміж сабой на антыпартыйнай аснове, яны паставілі перад сабою мэта змяніць палітыку партыі, вярнуць партыю да тых няправільных металяў кіраўніцтва, якія былі асуджаны XX з'ездам партыі. Яны ўжылі інтрыганскія прыёмы і валадзілі

тайную змову супроць Цэнтральнага Камітэта. Факты, ускрытыя на Пленуме ЦК, паказваюць, што тт. Маленкаў, Кагановіч, Молатаў і Шэпілаў, які прымянуў да іх, стаўшы на шлях фракцыйнай барацьбы, парушылі Статут партыі і выправавае Леніным рашэнне X з'езда партыі «Аб адзінстве партыі», у якім гаворыцца:

«Каб ажыццявіць строгую дысцыпліну ўнутры партыі і ва ўсёй савецкай рабоце і дабіцца найбольшага адзінства пры ліквідацыі ўсялякай фракцыйнасці, з'езд дае Цэнтральному Камітэту поўнамоцтва ўжываць у выпадках парушэння дысцыпліны або адраджэння ці лапушчэння фракцыйнасці ўсе меры партыйных спаванняў, аж да выключэння з партыі, а ў адносінах да членаў ЦК пераход іх у кандыдаты і нават, як крайнюю меру, выключэнне з партыі. Умовай ужывання да членаў ЦК кандыдатаў у ЦК і членаў Кантрольнай Камісіі такой крайняй меры павінна быць скліканне Пленума ЦК з запрашэннем усіх кандыдатаў у ЦК і ўсіх членаў Кантрольнай Камісіі. Калі такі агульны сход найбольш адказных кіраўнікоў партыі думка траімаці галасоў прызнае неабходным пераход члена ЦК у кандыдаты ці выключэнне з партыі, то такая мера павінна ажыццяўляцца неадкладна».

Ленінская рэзалюцыя абавязвае Цэнтральны Камітэт і ўсе партыйныя арганізацыі настойна мапаваць адзінства партыі, даваць рашучы адпор любому прапаваленню фракцыйнасці і групаўшчыны, забеспячваць работу сапраўды дружнюю, сапраўды ўзааблажучую адзінства волі і дзеяння авангарда рабочага класа — Камуністычнай партыі.

Пленум ЦК з велізарным задавальненнем адзначае маналітнае адзінства і згуртаванасць усіх членаў і кандыдатаў у члены ЦК, членаў Цэнтральнай Рэвізійнай Камісіі КПСС, які аднадушна асудзілі антыпартыйную групу. У складзе Пленума ЦК не было ніводнага чалавека, які падтрымаў бы гэтую групу.

Апануўшыся перад наўнасцю аднадушнага асуджэння Пленумам ЦК антыпартыйнай дзейнасці групы, калі члены Пленума ЦК аднадушна запатрабавалі вываду членаў групы з ЦК і выключэння з партыі, яны прызналі наўнасць змовы, шлохнасць сваёй антыпартыйнай дзейнасці, абавязаліся пазпарадкоўвацца рашэнням партыі.

Зыходзячы з усяго пададзенага вышэй і кіруючыся інтарэсамі ўсямернага ўмацавання ленінскага адзінства партыі, Пленум ЦК КПСС паставіў:

1. Асудзіць, як несумяшчальную з ленінскімі прынцыпамі нашай партыі, фракцыйную дзейнасць антыпартыйнай групы Маленкова, Кагановіча, Молатава і Шэпілава, які прымянуў да іх.

2. Вывесці са складу членаў Прэзідыума ЦК і са складу ЦК тт. Маленкова, Кагановіча і Молатава, зняць з пасады сакратара ЦК КПСС і вывесці са складу кандыдатаў у члены Прэзідыума ЦК і са складу членаў ЦК т. Шэпілава.

Аднадушнае асуджэнне Цэнтральным Камітэтам партыі фракцыйнай дзейнасці антыпартыйнай групы тт. Маленкова, Кагановіча, Молатава паслужыць далейшаму ўмацаванню адзінства радоў нашай ленінскай партыі, умацаванню яе кіраўніцтва, справе барацьбы за генеральную лінію партыі.

Цэнтральны Камітэт партыі аклікае ўсіх камуністаў яшчэ паспей згуртаваць свае разы пад пераможным сцягам марксізма-ленінізма, накіраваць усе свае сілы на паспяховае вышэрэнне аднач камуністычнага будаўніцтва.

(Прынята 29 чэрвеня 1957 г. аднагалосна ўсімі членамі Цэнтральнага Камітэта, кандыдатамі ў члены Цэнтральнага Камітэта, членамі Цэнтральнай рэвізійнай камісіі пры адным устрымаўшыся — у асобе т. Молатава).

1882 — ВЕЧНА У ЖЫЦЦІ НЕУМІРУЧАЯ

Скульптура Янкі Купалы для помніка, які ўстаноўлены на радзіме паэта ў Радзівішчых. Аўтары Я. І. М. Робертаны. Фота І. Салавейчыка.

Паэзія вялікай праўды

В. ІВАШЫН

Янка Купала — глыбока народны паэтар. Захапляючая сіла і абаяльнасць яго мастацкага таленту — у народнасці і рэалізме. Творчасць паэта саргата той вялікай жыццёвай праўды, якая ляжыць у аснове сапраўднага мастацтва.

Рэалізм Янкі Купалы мае глыбокі народны выток. Ён уваходзіць у жыццё народа, у яго духоўную культуру, мову, вусную паэтычную творчасць. Эстэтыка Купалы, яго паэтыка, мастацкія сродкі, характар паэтычнага мыслення — народныя ў самым лепшым, у самым высокім значэнні гэтага слова. Паэт духоўна зрабіў са сваім народам, жыў з ім адным жыццём, падзяляў з ім гора і радасць. У песні народа ён адчуў прыгажосць і сілу народнага слова, у мове народа ён адшукаў такія скарбы, якія дазволілі яму стварыць неўміручую творы.

М. Горкі адзін з першых указаў на народную сутнасць эстэтыкі Янкі Купалы, на сувязь яе з дэмакратычнымі імкненнямі працоўных мас. Творы Купалы і Коласа захаплялі яго сваёй праўдзівасцю, прастотай, шчырасцю, задушевнасцю. У іх ён знайшоў тое здаровае і каштоўнае, чаго не хапала паэзіі буржуазнага дэкаданса, адарванай ад жыцця народа.

Мастацкі метад Янкі Купалы складаўся і развіваўся на грунце нацыянальных рэвалюцыйных традыцый і перш за ўсё на аснове рэалізму Ф. Багушэвіча. Разам з тым ён абаяраўся на дасягненні рэалізму і прагрэсіўнага рамантызму рускай і сучаснай літаратуры. Мастацкія прыёмы паэта фарміраваліся пад моцным уплывам эстэтыкі рускіх рэвалюцыйных дэмакратаў і М. Горкага, у барацьбе супраць упадніцкага дэкаданскага мастацтва, супраць ракіяўскай рамантыкі і натуралізму буржуазна-нацыяналістычнай літаратуры.

Своеасаблівы рэалізм Янкі Купалы, яго наватарская сутнасць вызначаліся ўмовамі новай гістарычнай эпохі. Гэта была эпоха руху саміх мас, вялікага народнага абуджэння, магутнага ўздыму рэвалюцыйнай пралетарскай барацьбы. Вызваляючы ідэі пралетарыята, які выступаў выразным карэнным інтарэсам нацыі, вядучай і кіруючай сілай у рэвалюцыі, зрабіў глыбокі ўплыў на духоўнае жыццё працоўных мас, на перадавую літаратуру і мастацтва.

Рэвалюцыйная эпоха паклала свой адбітак на рэалізм Купалы, надаў яму новыя рысы ў параўнанні з рэалізмам беларускай дэмакратычнай літаратуры мінулага стагоддзя. Магутны пафас адмаўлення старога, буржуазна-памешчыцкага ладу, палітычнага страснага, сапраўднага рэвалюцыйнага аптымізму, шырокага гуманістычнага погляду на жыццё і чалавека — усё гэтае якасці ўдасцірвалі мастацкаму метад паэта з першых крокаў яго творчай шляху.

Янка Купала ўбагаціў ідэйнае багацце беларускай літаратуры, паглыбіў яе рэалізм, пашырыў яе магчымасці ў паказе народнага жыцця. Ён разам з Якубам Коласам зрабіў беларускую літаратуру сапраўднай выразнай нацыянальнай самасвядомасці народа, яго рэвалюцыйных і патрыятычных імкненняў.

Дакастрычніцкая творчасць Янкі Купалы вызначаецца шырокай аховай рэалістычнай, глыбінёй мастацкіх абавязванняў, праўдзівасцю і паказе грамадскіх супярэчнасцей. У ёй адлюстраваліся істотныя з'явы грамадскага жыцця Беларусі пачатку XX стагоддзя, уздым агульнанароднай барацьбы за свабоду і дэмакратыю. Паэт паказаў, як пад уплывам першай рускай рэвалюцыі народныя масы Беларусі абуджалялі ад забітасці, ценнаты да сваямоцна палітычнага жыцця, як у нетрах беларускага народа выспявалі новыя, рэвалюцыйныя сілы, як у поўны барацьбы нараджаўся чалавек-змагар, адважны ваяка «за долю, волю і народ».

Рэалізм Янкі Купалы меў рэзка выкрывальны, крытычны характар. Усёе агонь сваёй крытыкі паэт накіроўваў супраць царскага самадзяржаўнага рэжыму прыгоніцтва, сацыяльнага і нацыянальнага прыгнёту, выкрываў эксплуатацыйную сутнасць тагачаснага грамадска-палітычнага ладу:

Гляньце: паліч'я, волейкі, астрогі,
Цэрквы, чыгунка, палачы! —
Гэта наш труд, палаткі, налогі,
Наша мужыцкая праца.

(«З песьні мужычых»)

У поўні зроку Янкі Купалы як мастака было жыццё беларускай дарэвалюцыйнай нацыі. Трагічны лёс беззямельніка, горкая доля сялянскай беднаты, невыносныя ўмовы яе жыцця, цяжкая праца на паню, памешчыцка-капіталістычны прыгнёт, непаспяхлівыя палаткі, поўнае бясрадзе мужыка — усё гэта знайшло праўдзівы мастацкі адлюстраванне ў яго творчасці. Паэт паказаў абеззямельнае, абяднанае і прадатарскае сялянскае мас, нараджэнне сельскага пралетарыята — надзеянага саюзніка гарадскога рабочага класа.

Сіла рэалізму Янкі Купалы ў праўдзівым адлюстраванні імкненняў і патрабаванняў працоўнага сялянства ў буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі, у глыбокім выдзяленні яго іванавіці да прыгнятальнікаў, яго волі да барацьбы. У многіх сваіх творах паэт выказаў рашучы пратэст супраць памешчыцкага землеўладання, супраць бяспраўнага становішча мужыка. Ад імя шматлікай абяздоленай сялянскай масы ён патрабаваў зямлі, хлеба, волі, дэмакратычных свабод для народа. У вершы «Хто ты гэты?», які ў многіх іншых сваіх творах, Купала сфармуляваў палую праграму сялянскіх патрабаванняў:

Хто ты гэты?
— Свой, тугэйшы.
Чаго хочаш?
— Доль лепшага.
Якой долі?
— Хлеба, солі.
А што болей?
— Зямлі, волі.
Дзе радзіўся?
— У сваёй вёсцы.
Дзе хрысціўся?
— Пры дарожы.
Чым асвечан?
— Крою, потам.
Чым быць хочаш?
— Не быць скотам...

Народ і яго лёс — вось што перш за ўсё хвалявала Янку Купала. Таму праблема народа займае цэнтральнае месца ў яго творчасці. У вырашэнні гэтай праблемы паэт унёс шмат новага ў параўнанні з Багушэвічам. Ён глядзеў на народ як на вялікую рэвалюцыйную сілу. У творчасці Купалы раскрыты новы рысы нацыянальнага адбітка прапоўнага беларуса, характарыстычны для рэвалюцыйнай эпохі, паказаны народны гераізм, воляналюбства людзей працы, іх непахістаная воля да барацьбы.

Паэт шырока ахапіў жыццё народа, увасобіў яго нацыянальны характар, паказаў ўздым народнага жыцця, выявіў яго рэвалюцыйны імкненні. Высокі гуманізм, любоў да прапоўнага чалавека, абарона яго правоў, свяржэнне прапоўнай і чалавечай годнасці селянина, мужыка-бедака, беларускага народа, вера ў яго сілы і рэвалюцыйнае здольнасці — усё гэта складала адну з выдатнейшых рыс яго творчага метад.

Рэалізм Янкі Купалы прасякнуты палыманай рэвалюцыйнай рамантыкай, этанараўнаважасцю і будучыню. Спалучэнне рэалістычнага адлюстравання жыцця з рамантычнай марай — адна з асаблівасцей творчага метад паэта.

Паэт-гуманіст Янка Купала хацеў бацьчык вызваленчы і пятаў выявілі не толькі свой народ, але і ўсё прапоўнае чалавечства. Звяртаючыся да сонца, ён усклікаў:

Гэй ты сонца, гары
Ад зары да зары,
Лянуці распалі
Па ўсёй чыста зямлі!

(«За свабоду сваю»)

Аднак улюбленне Янкі Купалы аб ідэальным чалавечым грамадстве, аб светлай будучыні народа было няясным, неакрэсленым, неканкрэтным, таму што ў той час паэт яшчэ не асвоіў рэвалюцыйнае вучэнне марксізма-ленінізма, не ўсведаў рэвалюцыйнай ролі пралетарыята. А гэта абмежавала магчымасці купалаўскага рэалізму ў пазнанні законамернасцей грамадскага жыцця, у раскрыцці тэндэнцый грамадскага развіцця.

Найбольшай выкрывальнай сілы і глыбіні ў адлюстраванні жыцця, у выяўленні народнага дум і спадзяванняў рэалізм Купалы дасягаў у перыяд уздыму рэвалюцыйнага руху, калі паэт адчуваў на сабе моцны ўплыў вызваленчых ідэй пралетарыята і яго партыі. У гэты час з большай выразнасцю выступалі ў яго творчасці сацыялістычныя элементы, тая зародкі новага творчага метад, адным з асаблівасцей якога паэт стаў у беларускай сацыялістычнай літаратуры пасля Вялікай Кастрычніцкай рэвалюцыі.

Янка Купала — паэт-наватар. Ён прынёс у беларускую літаратуру адзівае багацце паэтычных форм, жанраў, выразных сродкаў, прыёмаў і спосабаў мастацкай адбыткі, якія адкрывалі шырокія магчымасці для далейшага развіцця і росту нашай літаратуры.

Багаце мастацкай палітры Янкі Купалы надзвычай ярка выявілася ў паэзіі. Трыці зборнік вершаў паэта «Шляхам жыцця», які выйшаў у свет у 1913 г., адзначаюцца быц адрозненне крытыкай як выдатнейшае паэзіі ў літаратурным жыцці Беларусі. Максім Багдановіч пісаў аб гэтай кнізе: «З радасцю бачым, што талент Купалы развіваецца, з'яўляюцца новыя тэмы, новыя спосабы творчасці, новыя формы і вобразы».

І сапраўды, калкі ў гэтым зборніку дарагіх жамчужных сапраўдных, непараўнай, саргатай гарачым чалавечым пацухіем паэзіі, якая з'яўляе ўсім фарбамі вяселлі. Тут і лірыка, і сатыра, і вершы філасофскага складу, і творы ліра-эпічнага жанру, і вершаваныя апавесці. Янка Купала паўстае перад намі як палыманы трыбун, які кіча народ на барацьбу, і як самы тонкі, задушевны лірык. Яго вершы то гукаць, як знон набата, то перадаюць самае шчырае, пяшчотнае пацухіе, раскрываюць характэрнае чалавечае каханне, красу беларускай прыроды. Купала — паэт яркага лірычнага таленту, і ён жа аўтар сатырычных вершаў, эпіграм, баек, жартоўных паэм, прасякнутых жывым народным гумарам.

А вазаіміце вы паэмы Янкі Купалы! Гэта прычынопа новае з'ява ў гісторыі беларускай паэзіі. Мастацкі талент паэта тут раскрыўся з новай сілай, ва ўсёй сваёй красе.

Усе купалаўскія паэмы адліты нібы з аднаго кавалку металу, і разам з тым кожная з іх своеасаблівае, арыгінальнае павойму.

«Курган» і «Бандароўна» — гераічны рамантычны творы. Пафас іх — у свяржэнні гераічнага, самаахвярнага служэння народу. Рамантычны вымысел, фантастыка пераплаціваюцца тут з праўдай жыцця. Кантраснасць вобразаў, рамантычная афарбоўка пейзажу, казачны каларыт, маляўнічасць паэтычнай мовы — рысы, агульныя для абедзвюх паэм. І ўсё-ж па сваіх стылявых адзнаках — гэта творы зусім розныя. «Курган» напісаны ў строга эпічным стылі, якому адпавядае ўважлівая, урачыстая інтанацыя, характэрная для былічнага эпасу. «Бандароўна», наадварот, — наскрозь лірычная. Яна ўвабрала ў сабе многія асаблівасці паэтычнай народнай песні. Сваім глыбокім лірызмам, народнай паэтычнай формай, мелодычнай верна паэма родніцца з многімі творамі Шаўчэнка.

Шмат новага нясе ў сабе паэма «Яна і я». Паэма гэтая, адзначае А. Фадзееў, «выключна своеасаблівае, змяная, лічачка і ў той-жа час па-беларуску злічак, акварэльная і зноў і зноў музыкалка». Сялянскія побыт, праца, каханне — усё гэта ўзята тут на ўзровень самай высокай паэзіі. Увядзенне красы і сілы прапоўнага чалавека, апынанне чыстых, шчырых чалавечых пацухіаў — галоўнае ў паэме. У вядомым сваім творах Янка Купала не паказаў такога кроўнага, арганічнага адзіства чалавека з прыродай, як тут. Паэма напоўнена водарам чыстучага садоў, пахам лугавых кветак, характэрнае беларускай зямлі. Над усім паўвае ясна — краса свету. Уся паэма прасякнута светлай марай аб народным шчасці.

Зусім у іншым плане напісана славагата «Авечная песня». Гэта твор глыбокага філасофскага зместу, суровага рэалізма, магутнага выкрывальнага пафасу. Ён адраінавацца ад лірычных пачаткаў Купалы не толькі сваімі жанравымі адзнакамі, але і зусім іншымі прычыпамі тыпаіцаі чалавечых характараў, сімвалічным характарам вобразаў, зусім іншым стылем.

Сімвалічнасць вобразаў у драматычных паэмах у свой час служыла падставой для нападка на паэта. Вульгарна-сацыялістычная крытыка глядзела на іх як на штосяці чужое ў творчасці Купалы, як на скажэнне жыццёвай праўды, адступленне ад рэалізму. На самай справе драматычныя паэмы не выходзілі за межы купалаўскага рэалізма. Яны ўбагачаюць творчы метад паэта новымі, вельмі характэрнымі рысамі. Сімвалічныя вобразы, якімі насачаны гэтыя творы, ніколі не супярэчаць жыццёвай праўдзе. Яны выраслі на народна-фальклорнай глебе, з'яўляюцца мастацкім сродкам тыпаіцаі сацыяльнай рэалістычнасці.

Глыбокае законамернае было тое, што праз драматычныя паэмы Янка Купала прышоў да драматургіі. «Раскіданае гняздо» — народная, рэалістычная драма. Рэалістычны метад Купалы раскрываецца тут новымі сваімі гнямі, які і ў камедыі «Паўлічка», якая таксама з'яўляецца фармам драматычнага майстэрства паэта.

Дакастрычніцкая творчасць Янкі Купалы на справядліваці лічыцца вышэйшым крытычнага рэалізму ў беларускай літаратуры. У ёй, як і ў творчасці Якуба Коласа, выявіліся лепшыя, найбольш значныя нацыянальныя традыцыі, якія творча ўспрынялі і развілі на новай ідэйнай аснове наша сучасная літаратура.

У савецкую эпоху Янка Купала стаў пэснорам светлай долі свайго народа, яго свабоды і шчасця. Яго творчасць убагачалася на аснове сацыялістычнага рэалізму і з'явілася новым, больш высокім этапам у развіцці творчага метад паэта.

Канстанцыя БУИЛА

Дружа мой, дружа...

Дружа мой, дружа, Купала наш родны,
Бачу твой воблік у бронзе халоднай.
Думка твоя крэсліць нялёгка, мусіць,
У цяжкіх дні для ўсёй Беларусі!
Ты адыйшоў... Была ў сэрцы трывога,
Помста народная вилла на дарогах.

Дружа мой, дружа! Васненія воды
Буры сарвалі тугую браню лёду.
Гора слямо...
Славім радасны лёс наш,
Шчасна над намі влдуць мірныя вёсны...
Нашыя людзі працуюць з удзмам,
Кветкай купальскай квітнее Радзіма.

Дружа мой, дружа... Адно толькі гора:
Болю мы у сэрцах не збудземся скор...
Цяжкая сына балеснай утраты
Маці, чый рана не вярнуўся да хаты.

Дружа мой, дружа... Народны сусветы
Міру жадаюць...
Мы ведаем гэта,
Толькі вясце той, хто нам братам не будзе,
Зноў пагражае вайной простым людзям.

Дружа мой, дружа! Аружжам і словам
Мы баранім наша шчасце гатовы,
Сталі мы моцнай, назможна сілай,
Дык не сумей-жа, гуслару наш мілы,
І вагаці на абліччы трывога —
Суджана нам, а не ім перамога.

Янка Купала і Якуб Колас.

Класік рэвалюцыйнай літаратуры

Нам, кітайскім студэнтам, вельмі прыемна было вучаць не толькі літаратуру рускую, але і літаратуру народаў СССР. Такія імяны, як Пушкін, Некрасаў, Горкі, Шаўчэнка, Франко, Купала, Колас і іншыя, сталі нам настолькі блізкімі, што мы чытаем іх творы, якія кнігі пісьменнікаў сваёй радзімы.

Адзін з любімых паэтаў народаў СССР — Янка Купала. Яго імя шырока вядома чытачам усёго свету, у тым ліку і кітайскаму народу.

Геній беларускага народа вабіў нас рэвалюцыйным напрамкам сваёй паэзіі. Мы ў захапленні ад глыбіні думкі і майстэрства беларускага паэта, які адлюстраванні гераічнаму барацьбу свайго народа за сацыялізм і мір.

Не выдалося кітайскі народ вельмі цікавіцца беларускай літаратурай. Мы высока цнім класікаў беларускай літаратуры Купала і Коласа, якія з'яўляюцца сёння і класікамі сучаснай рэвалюцыйнай літаратуры.

Некаторыя з кітайскіх студэнтаў заняліся перакладам твораў Купалы і Коласа, Куляшова і Лынькова на кітайскую мову. Нам хочацца, каб наш народ лепш ведаў аб багаці і прыгажосці беларускай літаратуры.

Нам таксама хочацца, каб літаратура Кітая з не старажытнай багатай традыцыяй і з не новымі маладымі сіламі была больш знаёма братніму народу Беларусі.

Гэта будзе ўзмацоўваць культурны сувязі паміж нашымі народамі і садзейнічаць агульнай справе пабудовы камунізма.

ТАН ДЭ-МІН, ЛУ ГУЙ-ЖУН,
ЛЮ НІН, ЦЗІН ДА-СІН, ЧЭН
ЦЗЫНЬ-ЮН, ЛЮН ЧАН,
студэнты Маскоўскага
дзяржаўнага ўніверсітэта.

Гонар і слава народа

Заўтра спаўняецца семдзесят пяць год з дня нараджэння вялікага беларускага паэта Янкі Купалы. Выкліканы на перахрышце жыцця вялікай рэвалюцыйнай бурай, пачынаючы талент Янкі Купалы развіваўся ў мастацкі лепіс жыцця і барацьбы беларускага народа за сваё сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне. З таго часу, як у газете «Северо-Западный край» быў надрукаваны першы купалаўскі верш «Мужык», муза паэта не ведала ўпыху. Яна заўсёды была на перадавых пазіцыях барацьбы народа, дапамагала яму, натхняла яго, кікала ўперад да сонечнай будучыні.

Паэтычная творчасць Янкі Купалы ўзнікла на глебе рэалізму. Яна ўвабрала ў сабе тое, што было падрыхтавана папярэднікамі паэта — беларускімі пісьменнікамі дзевятнацатага стагоддзя, вырасла і развівалася на глебе крытычнага рэалізму вялікай рускай літаратуры. І да Купалы беларускія пісьменнікі Дунін-Марцінкевіч, Францішак Багушэвіч і іншыя пісалі пра горкае жыццё беларускага селянина. Аднак іх паэзія не мела таго рэвалюцыйнага зараду, які так характэрны для дарэвалюцыйнай творчасці Янкі Купалы. Калі паэтычныя папярэднікі Купалы пераважна толькі плакалі над горкай доляй селянина, дык Купала годарча і страгна клікаў свой народ да рэвалюцыйнай барацьбы супраць памешчыкаў і капіталістаў, супраць царскага самаўладства, якое душыла не толькі народы нацыянальных украін, але і рускі народ. Паэзія Янкі Купалы набыла тое яснае новае, адметнае, што паставіла яе ў рад лепшых здабыткаў нашай многаназянальнай літаратуры. Яна выйшла далёка за межы нацыянальнай абмежаванасці і аднолькава стала дарога ўсім народам нашай краіны, бо нясе ў сабе вялікі рэвалюцыйны ідэі барацьбы за лепшую будучыню чалавечства.

Янка Купала разам са сваім паэтычным папярэднікам Якубам Коласам — пачынальнікам новай беларускай літаратуры. Яны найбольш поўна адлюстравалі ў сваёй дарэвалюцыйнай творчасці настроі і думкі працоўных мас, іх рэвалюцыйнае сама-свядомасць, імкненні да барацьбы за сацыяльнае і нацыянальнае вызваленне і тым самым падвялі дарэвалюцыйную беларускую літаратуру да паэзіі сацыялістычнага рэалізму — адзіна правільнага метад сацыялістычнай літаратуры.

Калі дарэвалюцыйная творчасць Купалы была прызначана пафасам адмаўлення наскрозь прагніўшага капіталістычнага свету, пафасам руінавання старых парадкаў, якія не давалі магчымасці простаму прапоўнаму чалавеку жыць па-людску, габлілі яго чалавечую годнасць, дык пасля рэвалюцыйнай творчасці паэта была цалкам аддадзена страснаму свяржэнню новай камуністычнай явы, вялікіх ідэалаў нашай партыі, якая толькі адна здольная была падымаць народы на будаўніцтва сацыялізма. З гэтага пункту погляду пасля рэвалюцыйнай паэзіі Купалы цалкам стаць на пазіцыях страснай партыінасці, бо яна выражае думкі і спадзяванні савецкіх людзей, якія заўсёды ішлі і ідуць разам з Камуністычнай партыяй.

Сёння беларускі народ на праву ганарыцца сваім пэснорам, творчасць якога — адна з найбольш яскравых старонак яго сацыялістычнай культуры. Але ў сёняшніх умовах творчасць Янкі Купалы пера-стала быць толькі нацыянальнай з'явай, яна выйшла на шырокі прастор агульна-сацыяльнай нашай літаратуры. Гэта і зразумела, бо тыя ідэі, вобразы, якія паэт ува-

У азнаменаванне 75-годдзя Я. Купалы

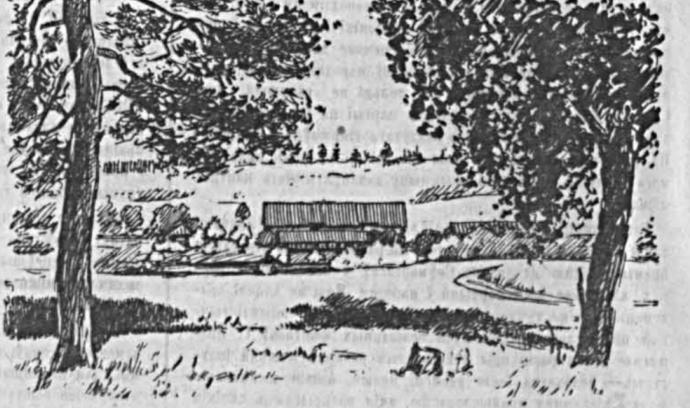
З ліпеня ў театры імя Я. Купалы адбыўся вечар, прысвечаны 75-годдзю з дня нараджэння народнага паэта БССР Янкі Купалы. Тут сабраліся пісьменнікі, кампазітары, работнікі мастацтва, рабочыя, інтэлігентныя сталіцы. Прыбылі і госці, запрошаныя на ўвечерні паэты. Сярод іх — украінскі пісьменнік В. Казачынка, літоўскі паэт Ю. Ваняг, вучашка пісьменнік А. Алга, рускі паэт Н. Ушакоў, ад пісьменніцкай арганізацыі Ленінграда — П. Кабароўскі, літоўскі літаратуразнаўца К. Давейка.

Месцы ў прэдымуе займаюць К. Кісялёў, П. Броўка, Н. Халіпаў, М. Танк, З. Агура, А. Макашэна, Г. Канаваляў, М. Калачынікі, М. Абрамчык, жонка Я. Купалы Ульяніслава Франціўна, сёстры паэта Марыя Дамінікаўна і Леакалія Дамінікаўна, К. Буйла, П. Глеба, прадстаўнікі братніх літаратур і іншыя.

Кароткае ўступнае слова зрабіў К. Крапіва. З дакладам аб жыцці і літаратурнай дзейнасці Янкі Купалы выступіў В. Барысена.

Сваё пісьменніцкае БССР атрымаў пры-вільную тэлеграму ад Саюза пісьменні-каў СССР. Яе зачытаў М. Калачынікі. Затым выступілі госці: В. Казачынка, К. Давейка, П. Кабароўскі. Верш Я. Купалы на латышскай мове прачытаў Ю. Ваняг. А. Алга павадаміў аб тым, што ў Чувашы выдаецца кніга беларускай народнага паэта. Вершы, прысвечаныя Я. Купалу, пра-чыталі К. Буйла, Н. Ушакоў, М. Абрамчык, А. Александровіч, С. Шушкевіч, А. Вялю-гін. Пераклад верша ўкраінскага паэта А. Маланьшкі, прысвечанага Я. Купале, пра-чытаў П. Прыгольскі. Пераклад верша Ла-хуці прачытаў М. Хвельсаровіч.

У заключэнне адбыўся канцэрт, на якім выконваліся творы Я. Купалы.

Па купалаўскіх месцах. У вёсцы Вязьніка. Мал. А. Сапелкі.

УКАЗ ПРЕЗІДЫУМА ВЯРХОўНАГА СОВЕТА БССР
 Аб увекавечанні памяці народнага паэта Беларускай ССР Янкі Купалы
 У сувязі з 75-годдзем з дня нараджэння народнага паэта Беларускай ССР Янкі Купалы (Івана Дамінікавіча Лупвіча) і ў азнаменаванне яго памяці прысвоіць імя Янкі Купалы:
 1. Інстытуту літаратуры Акадэміі навук Беларускай ССР.
 2. Сярэдняй школе ў гарадскім пасёлку Копысь Аршанскага раёна Віцебскай вобласці.
 3. Комунарскай сямігадовай школе Любанскага раёна Мінскай вобласці.
 Старшыня Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР В. КАЗЛОУ,
 Сакратар Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР Д. ЛУКАШЭВІЧ.
 2 ліпеня 1957 года
 г. Мінск.

Шчыра я песня купалы-1957

Пясняр соцыялістычнай явы

Творчы шлях Янкі Купалы ў паслякрыніцкіх гадах — гэта наўхільны і імклівы, хоць і ўнутрана складаны рух да яснасці светаразумлення, да арганічнага ўспрымання Усяго новага, небывалага, усёперамагаючага, прынесенага з сабою Вялікім Кастрычнікам.

Высокае смаротны прымуд неапазіцыйна спадчына мінлага, Купала паўстае светлы будынак новага жыцця, які ствараецца «на інакшы склад і лад». Прычынова важным для ўсёй беларускай літаратуры было купалаўскае апыянне ў паэме «Беззаўнае» соцыялістычнай рэвалюцыі ў яе вызваленчай і стваральнай місіі:

Масты старыя спалены —
Старыя ланцугі,
Палажаны падваліны
Пад новымі сцягі.

Вобраз, які перадае змену эпох, навіну сучаснага, будзе ў Купалы далей канкрэтызавацца і развівацца.

Рэвалюцыя сімвалізуе народна-традыцыйнае ўвабленне вясны і іншых паэтычных ўвабленняў светлага, годнага і неадольнага:

Не ўзяць рукамі голымі
Таго жытка палымя,
Што, нібы агняцвет,
Вясёлымі сакалімі
Над горама, над доламі
Разносіць іскры ў свет...

Толькі бясконца дарагое, блізкае і адначасова ўзвышанае магло вылікаць паэтычнае параўнанне з дзяўчынай, што ідзе да шлюб (у такім абліччы і выступае ў В раздзеле паэмы Савецкай Беларусі, рэспубліка рабочых і сялян).

У паэме «Беззаўнае» адбіліся характэрныя асаблівасці новай грамадзянскай лірыкі Янкі Купалы, лірыкі соцыялістычнага рэалізму. Гэта соцыялістычная метафізічнасць і шыршыя соцыяльна-філасофскія абгульчэнні.

У 20-я гады ў савецкай літаратуры пачынае развівацца адна з найбольш значных яе тэм — тэма стваральнай соцыялістычнай працы. З ёю звязана важная якасць літаратуры соцыялістычнага рэалізму — адольнасць бачыць і ўсебакова ахарактэрызаваць працэс фарміравання новага чалавека. Менавіта ў гэтым прычыновае значэнне такіх твораў, як «Арлянтая» Янкі Купалы. Упершыню тут так натхніна і з пранікнёным у гістарычны сэнс рэвалюцыйных завабў апета праца, якая пераўтварае свет. Серп і молат, косы і мачы ўваходзяць у адзіны вобраз грознай зброі, пры дапамозе якой адважныя арлянтцы змагаюць ценя праўдаты мінлага, сплюскаюць атрутнае зельле і дыктуюць вякам «неучувальна вясню».

І заклікі да працы і пакаж працы набываюць у ранняй савецкай літаратуры тую асаблівасць, што разам са звышчона адценняў горачы і журбы свядзясца вельч эпохі, якая развівае працу, робіць яе чалавечай. Гэтую асаблівасць мы бачым і ў «Арлянтаях», і ў іншых вершах Янкі Купалы, і ў паэзіі Якуба Коласа, Міхаіла Чарота, Алеся Гурло, Янкі Журына, а ў далейшым і ў творчасці паэтаў маладзых пакаленняў.

Лінія, якая так выразна і ярка намецілася ў паэме «Беззаўнае», развіваецца далей у такіх вершах, як «З уладзых настрояў», «Летаніснае», «Сыходзіш, вёска, з яснай явы», у паэме «Над ракою Арэсай» і інш.

Адзін з найбольш паказальных — верш «Сыходзіш, вёска, з яснай явы», у якім паэт не толькі прыняе, але горача вітае, бласлаўляе круты пералом у лёсе беларускай вёскі, што ўстала на шлях калектывізацыі.

Тут дасягаецца пераасэнсаванне чагосьці

ці істотнага і ў традыцыйным вобразным лады дэраволюцыйнай паэзіі. Разам з тым набываюць іншую афарбоўку, іншую эмацыянальную характарыстыку і самі вобразы, якія раней выступалі як увабленне мінлага. Іны як-бы паабзаўляюцца «аэра-ла пакуціцтва», але адмаўляюцца яны не самі па сабе, а імяна таму, што іх нельга аддзяліць ад пракратай мінуўшчыны, яны — не парадэжне, сінонім, дэвізкі.

Няхай дарагія для душы беларуса, які з даўняства чуў кудожныя казкі і легенды, увабраў у сябе рознастайныя прыкметы роднага побыту і любімай прыроды, няхай мілыя для яго душы спеў жалеікі, нямыя курганы ў полі, патрашванне лучыны ў доўгія зімовыя вечары, што абуджае далёкія ўспаміны, няхай яшчэ не расеялася найважнейшая фантастычная апазіцыя дэвізкі маці ці бабуй ад вадзінікаў, русалкаў... Няхай усё гэта так, — і ўсё ж не павінен, не можа вобразна-паэтычны свет мінлага стаць нейкай заслонай, туманам, які змякчае, часам скрадае жахі мінлага, чымсьці перамяшчае асону бачаную характа новага жыцця і паэзіі. Імяна гэта ўспрымаюцца вобразна суспастаўлены ў вершы «Сыходзіш, вёска, з яснай явы». Падыкрэслена аэтыгуэюцца Ку-

Катлінах-багнінах.

І традыцыйна жалеіка, сінонім смутку, цяпер аб шчасці «гаротна адегча». Саха, гэты вечны спадарожнік ранейшай сялянскай вядоці, адегча цяпер «недарачнай»... Увогуле ўвесь казачна-легендарны свет, у якім адлюстравалася законы старага жыцця заняволанага сядзіства, — гэтыя легенды і казкі «паўстаюць мохам вякімі, багуннем зялёным». Нова грамадскі ідал і выразны аднакі яго ўваблення — воль тым каштоўнасці і куматары, якімі кіруецца Янка Купала ў паэме «Над ракою Арэсай».

Можна з поўнай падаставой таварыць аб публічных прыніпах прапаганды традыцыйных аэментыў паэзіі — прыніпах, сутнасць якіх выразна абрэсцівацца з прыведзенымі намі прыкладаў. З народнай традыцыі, са здыбтываў нацыянальнага мастацтва не толькі захоўваецца, але павіна развівацца ўсё сапраўды вялікае і вечнае. Гэта дух жыццесціварожна і куматары, усведамленне высокай годнасці чалавека працы, невычарпана талентаў ітэліцы народа, ярка свосаабліваецца нацыянальных успрыманнаў. Пераглед і пераацэнка закрэпаюць перш за ўсё тое са спадчыны, што стала ўжо

Янка Купала і яго маці. Карціна мастакоў Андрухавіча і Бржазоўскага.

палай рачы, якія неапрадана звязаны з новай эпохай, з сучаснасцю. У тым ліку — індустрыя, машыны, навука, завабвы чалавечага розуму.

Творчыя прыёмы, якія Янка Купала ўжывае ў вершы «Сыходзіш, вёска, з яснай явы», развіваюцца далей у паэме «Над ракою Арэсай». Паэт па-новаму расшыфроўвае сэнс некаторых вобразных прыёмаў свайой дакастрычніцкай паэзіі і як-бы развівае іх, інакшымі яны ўжо не адпавядаюць новаму абліччу Палесся, новаму лёсу народа. У кожным выпадку ранаўча знімаюцца ўзкія аценні аэтыгуэанымі з тых элегічных вобразаў рыс, якімі пераавабўе смутая старага жыцця.

Пераглед ранейшых устойлівых паэтычных уяўленняў аб Палессі настолькі рашучы, што нават і човен, самотны паэтыч човен, таксама паабзаўляецца фекай рамантычнасці:

Там-сам човен вузкі,
Нібы дамавіна,
Прасуецца ў грузкіх

анахронізмам, бо ўваходзіць да канкрэтных соцыяльных умоў дэраволюцыйнага жыцця.

Лірыка Янкі Купалы 30-х—40-х гадоў мае цікавыя прыклады дэлейшага развіцця прынічылаў, якіх адрасіліся ў яго творчасці ранейшага перыяду. Вершы аб калгасным жыцці, песні працы, лірыка роздзому (ляўкоўскі цыкл, такія вядомыя вершы, як «Алеся», «Лён», «Сын», «Як у росці сын прыехаў», «Сосны», «Сонцу» і г. д.) адзначаны шырокай персаннасцю і мудрай народнай вобразнасцю. Звяртаюцца да карэнных праблем народнага жыцця, паэт разам з тым захоўвае вернасць карэнным традыцыйна нацыянальнага мастацтва. Ён цалкам у аферы гэтага мастацтва, кіруецца яго патрабаваннямі і стварае новае шляхам глыбокага пераасэнсавання традыцыйных асноў паэзіі свайго народа, а не воляла ад іх, не нааусперак ім. Самы пункт догляду, самое прадаемленне ідэй новага жыцця характарызуецца ў Янкі Купалы глыбіннай народнасцю.

Любімы пісьменнік

У 1946 годзе ў Германіі я пазнамаўся ў школе з «Кабаром» Тараса Шуцінкі. Доўга я была пад уражэннем працтанага. Мне да таго часу думалася, што, апроч вядомых рускіх пісьменнікаў, іншых цікавых аўтараў у Расіі няма. Праз некалькі год я стала студэнткай Маскоўскага ўніверсітэта і тут мела магчымасць пазнамацца з многанамінальнай літаратурай Савецкага Саюза. Аказалася, што вялікіх пісьменнікаў, падобных да Шуцінкі, — многа. Адрозны прыгадваюцца такія імяны, як Дзямбул, Кацюбініч, Франко, Колас, Купала, Сталы, Коста Хетагуртаў.

Асаблівае ўражэнне зрабіла на мяне паэзія Янкі Купалы. Створана я ў вобразе гераічнага гусяра мужай і кудожнай Бандароўны і іншых вабў свайой глыбінёй, жыццёвай праўдай, гонімі мастацкім майстарствам.

Многае з таго, што Купала пісаў аб жыцці, працы і барацьбе простага беларускага працаўніка, блізкае і ямяцкаму народу. Вось таму ў апошнія гады творы Купалы, як і творы іншых савецкіх пісьменнікаў, перакладаюцца на нямецкую мову.

У савецкі час Купала стаў пясняром сапраўднага гуманізма і дружбы народаў. Яго паэзія заклікае да мірнай працы і пабудовы соцыялізма, усаўвае простых людзей і іх вялікую старарыную працу.

Гертруда ЧОПЭ,
Германская Дэмакратычная Рэспубліка.

Блізкі і зразумелы

Мяне асабліва цікавіць узаемаадносіны паміж беларускай і польскай культурамі. Успоміні лірычныя вершы аб беларускай прыродзе вялікага Мішэвіча — колькі ў іх мяккай беларускай напэўнасці! Пятанне аб тым, ачыны «беларусізма» ў польскай літаратуры даўно ставіцца ў нашым літаратурна-навуковым Мемаслаў Яструн у вядомым даследаванні пра Мішэвіча і ў артыкулах, прысвечаных паэту, шмат разоў указваў на сувязь паэзіі Мішэвіча з беларускай фальклорам.

Гісторыя ўзаемаадносінаў літаратурных народаў стаіць шмат цікавых пытанняў. Несумнінна, беларуская і польская літаратура наўдз будучы шукаць на іх адказу.

З паэты Беларуска Янка Купала найбольш блізка маёй душы. У яго творчасці няма агульнага з паэзіяй маёй радзімы. Ад беларуска студэнты мы даволна пацую яго вершы ў арыгінале, такія зразумелы і блізкія.

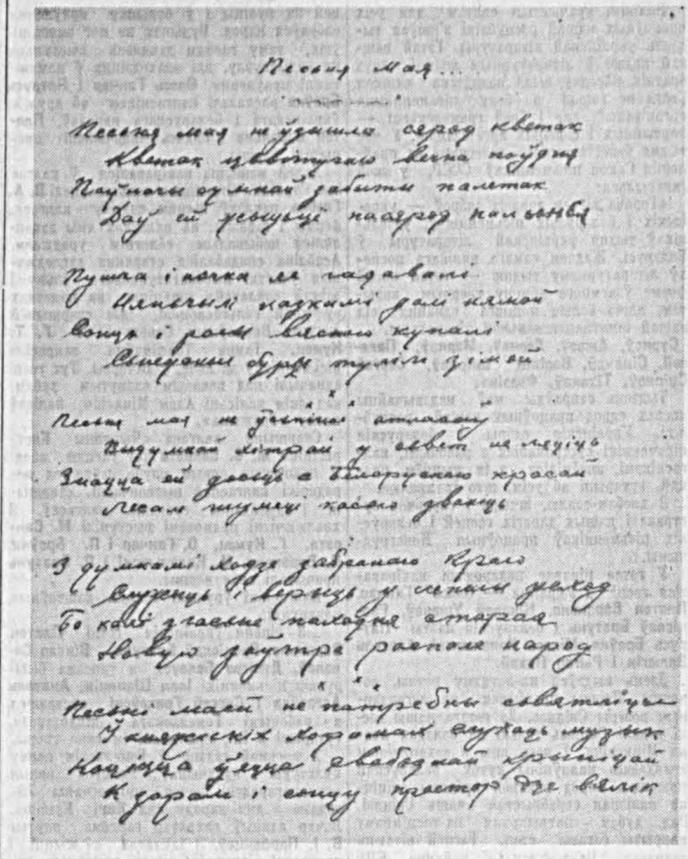
Мне, сину селяніна, які вырас у забітым нястачамі і пемрай аэрадола, хочацца ізноў і зноў паўтараць словы Янкі Купалы:

Ты сыйдзеш, вёска, з яснай явы,
Як сям маркотны, нежаданы,
Бо той народ вернапададны
Ідзе ўжо, скнуўшы каўданы,
Да лепшай долі, лепшай славы.

Рышард ВУЙЦЫК.

Навуковая сесія Акадэміі навук БССР

У вялікай канферэнц-зале Акадэміі навук БССР адбылася навуковая сесія, прысвечаная 75-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы. Уступнае слова сказаў прэзідэнт Акадэміі навук БССР В. Купраніч. Затым былі прадэляваны даклады — «Асаблівасці рэалізма дакастрычніцкай творчасці Я. Купалы» В. Івашына, «Праблема традыцыі і наватарства ў творчасці Я. Купалы» М. Пятровіча, «Драматычныя паэмы Я. Купалы» М. Пятровіча, «Драматычныя Я. Купалы» М. Яроша.

Аўтаграф верша Я. Купалы «Песня мая».

Сардэчнае прывітанне

Дарагія таварышы! Мы ўсім сэрцам з вамі ў знамянальны дні сямідзесяціпяцігоддзя з дня нараджэння выдатнага савецкага паэта, нашага агульнага друга і таварыша Янкі Купалы. Савецкія людзі добра ведаюць творчасць Янкі Купалы, любяць яго глыбока народную жыццесцівародную паэзію і свята шануюць яго памяць.

Мы помнім, што першыя крокі паэта горача вітаў Горкі і што дружба двух вялікіх пісьменнікаў перарасла ў моцную дружбу беларускай і рускай літаратуры. Няхай робіць выдатнага паэта паўдзужы ішчэ большаю агуртванню сіл беларускай літаратуры, яе далейшаму расквіту!

Няхай творчасць Купалы па-ранейшаму натхняе калектывы беларускіх пісьменнікаў на новыя творчыя парыванні і дасягненні. Жадаем вам вялікіх поспехаў, таварышы! Просім перадаць нашы самыя сардэчныя прывітанні і добрыя пажаданні Уладзіслава Францаўна і ўсім сявакам Івана Дамінікавіча.

Суркоў, Ажасё, Бажан, Леонаў, Маркаў, Палевоў, Сіманаў, Васілій Смірноў, Сергей Смірноў, Тіханав, Фелікс, Абашыдзе, Венцлова, Зар'я, Ісакюскі, Лукс, Маршак, Пракоф'еў, Смула, Твардоўскі, Турсун-Зала, Шчыпакоў.

Выстаўка твораў паэта

Наведвальнікі дэяржаўнай бібліятэкі імя В. І. Леніна праяўляюць цікавасць да творчасці вялікага беларускага паэта Янкі Купалы. Адыны просяць вершы і паэмы, другія — драматычныя творы. Павалячыўся пошыт на публіцыстычныя артыкулы.

Наведвальнікі з цікавасцю змяняюцца з выстаўкай кніг паэта, якая арганізавана ў адной з залаў. На выстаўцы прадэляваны дэраволюцыйныя творы паэта, выданні савецкага перыяду, кнігі ў перакладах на іншыя мовы. Экепануюцца зборнікі вершаў на ўкраінскай, кіргіскай, туркменскай мовах, асобныя вершы — на кітайскай мове.

Есць раздзел «Творы Я. Купалы ў перакладзе на музыку». Тут — песні «Сонцу», «Я — калгасніца», «Лён», паць рамансаў, напісаныя беларускімі кампазітарамі на словы Я. Купалы.

Выстаўлены кнігі, якія расказваюць аб жыцці і літаратурнай дзейнасці Я. Купалы. Сярод іх «Янка Купала» І. Мазалева, «Паэзія Янкі Купалы» Л. Залескай, «Янка Купала — вялікі народны паэт» В. Івашына і іншыя.

Дарагія мясціны

СЮДЫ НЕ ЗАРАСЦЕ НАРОДНАЯ СЦЕЖКА...

Звычайна невялікая нізенькая хатка з бэльмі аявінамі, вакол выносістыя хвой і купчастыя брызды, малуціныя кусты ў летній красе, акаймаваныя кустамі аленішкі і лазы ручаёк, часты нябесны блакіт з радзімі мурынкамі, — гэты родны і знаёмы беларускі краіда. За лесам грушка трэтар, непадалёку па высокаму чыгуначнаму насыпу кошыца вагоны пасажырскага цягніка, а дэсьці блізка нехта клепе касу, і меладзчыны звон металу аліваецца са спевам жаўрука...

Летні ранак. Лёгкі ведачок варушыць лісце бяроз, на якіх яшчэ паблжываюць кропелыкі расы. Над хатамі, што патанулі ў зялёныя дрэў, уздымаецца дымок — ушынныя гаспадыні пачалі працоўны дзень. Усё выглядае тут такім звычайным, про-

стым і адначасова дарагім і блізкім.

Тут, у Вязынцы, семдзесят пяць год назад нарадзіўся вялікі беларускі паэт, слаўны пясняр Янка Купала. Сялянская хата, дзе ўбачыў свет паэт, стала святыняй беларускага народа, дарагой і памятнай мясцінай. Тут створаны філія літаратурнага музея Я. Купалы, беражліва сахраня ўсё, што напамінае аб жыцці паэты ў Вязынцы, яго дзіцячыя і юнацкія гады.

На сцяне хаты мемарыяльная дошка з мармуру, на якой залатымі літарамі выцесаны простыя і дарагія словы:

«25 чэрвеня 1882 года ў гэтай хаце нарадзіўся Янка Купала».

Тут, у фальварку Вязынка, беззямельны селядін Дамінік Луцвіч — бацька вялікага паэта — арандаваў на кабыльных умовах панскую зямлю. Цяжкім было жыццё

беднага арандатара, пакутлівы лёс кідаў яго з месца на месца...

Інакш жыўчы сёння земліка паэта, які аб'едналіся ў сельгасарцель імя Янкі Купалы, каб у дружнай калектывнай працы выканаць заветныя думы і мары пяснера аб шчасці народа...

Пераз вёску і калгасны двор да купалаўскай хаты-музея вядзе дарога, якой ідуць шчырыя паклоннікі яго неўміручага слова, каб пабачыць гэтыя дарагія мясціны, прайсціся сцэжкамі маленства вялікага сына беларускага народа. Вылавоць тут вучні і дарослыя, прыязджаючы з усіх куткоў Беларусі, наведваючы гэтыя з брацкіх рэспублік і краін народнай дэмакратыі.

Вось гэтымкам прайшла група ўдзельнікаў турыстычнага паходу з Заслаўскага раёна. Хлопчыні і дзівучыні ў белых панамках, чырвоных галыштках, з паходнымі рачамі па плячым. Іны прышылі, каб пабачыць тую хату, дзе нарадзіўся іх любімы паэт, які так любіў дзіцяці і прысяці ў іх многа сваіх твораў.

Бялявая дзівучынка з русымі касічкамі і загарады кірматы хладчук, у ваках якіх цікаўнасць і захваленне, пазіраючы на партрэт Купалы. І тады здаецца, што ў гэтым пакойчыку гунаць словы:

Мілая моладзь, слаўная моладзь
Нашай бязмежнай краіны!
Гора і мора можаш ты здолець,
Сэрцам раславіць ільдыны.

Пакуль школьнікі знаёмліліся з музеем, ля вяснічак спыніліся грузавыя машыны — гэта рабочыя аўтазавода прыехалі наведваць Вязынку.

Калі-ж юныя турысты зварочвалі на дарогу ў вёску Іліяні, наасустрач ім пакаалялі дзве «Шабеды» — гэта схаці ў музей гэсці з Польскай Народнай Рэспублікі...

Не, не зарасце сюды народная сцэжка!

Калісьці стану тут, у Юзафаве, па ўзгорку, панскі палац, а недалёка «афіцыны» — будыны, дзе жылі парабкі. У адной з такіх хат знайшла прытулак сяма Луцвічаў, тут прайшлі дзіцячыя гады паэта.

Маленькі Янка любіў гуляць на гатм узгорку, а ўзімку катацца на санках. Тады дрымуць лес, што падастаў да самых пабукоў, здаваўся нейкім казачным і дзівоным. Асабліва прыгожа было тут, ля лесу, летам. Колькі прастору для здыччых забав і радасці: і сакаўныя суніцы, і гняздычка птушкі ў патаіным месцы, і арахі, і грыбы.

Зараз лес адступіў значна далей, і толькі пнячыку напамінаюць, што тут калісьці шумелі бор. Не засталася ні следу ад былых панскіх пабукоў. Цяпер тут паляці калгаса «Парыжская коммуна», пасля дажджкоў лапушыцца бульба, ідзе ўраджыне... У лагчыцы ў аэяліне дрэў і садоў вясніца накурчавата вялікая Юзафаве, дзе радзіна і шчасліва жыўчы паэты парабкі паноў Багдановіча і Шміда. Буесці, што збіў сабе гняздо на самой верхавіне дрэва, любуюцца новымі будынкамі вёскі і наглядае, які імчацца калгасныя машыны на Жоляна.

Бацька Купалы, казалі старыя людзі, быў тут спачатку дэспіком. — апавадае калгаснік Бенедікт Маляйка, — Гаварылі ішчэ, што быў ён памаркоўны і людскі чалавек. Пасля перайшоў ён на аранку зямлі, а потым пераехаў у Косіцкі двор.

У Косіце (Лагойскі раён), што разамешчаны побач з Юзафавам, сяма Луцвічаў жыла ядоўта. У паміці паэта гэтая мясціна засталася перш за ўсё таму, што ён пачаў сваю вучобу ў дарагара «Пачаў вучыцца ў Косіце, вучыў Патавоўна (здаецца, вучыў гімналіі, сым некага служачага ў маентку)», — пісаў пасля Купала ў свайой аўтабіяграфіі.

Непазнавальна амянілася вёска за гады савецкай улады: сёння ў Косіце ёсць сярэдняя школа, МТС, свой клуб, тут штур перадавоў у раёне сельгасарцель «Перамога», лампачка Ільча гарыць у хале калгаснікаў.

Вандроўныя сцэжкі кідалі пасля сям'ю Купалы ў Сеніцу, Мінск, Прудзішча і, нарэшце, прывалі ў Селішча.

У Селішчы сям'я паэта жыла, арандууючы зямлю, прадыгнае час — з 1895 па 1904 год. З гэтай мясцінай звязаны светлыя мары юнацтва, першыя спробы праца, многа тут было радасных і светлых паездкі, але ішчэ больш бяды і гора.

З Селішча Купала хадзіў у бліжэйшае сяло Беларучы ў школу, якую акачоны ў 1898 годзе. Азольне ён ляснымі сляжынкамі напраекці крочыць лезь не кожны дзень у маентак Вяседа, дзе жыў былы ўдзельнік паўстання 1863 года Чаховіч, каб узняць у яго бібліятэкі новыя бярэма кніг. Тут, у Селішчы, ён пазнамаўся з творами рускіх і польскіх класікаў, тут у сэрцы юнака загарадзася паэтычныя іскра...

Тут, у Селішчы, памёр бацька паэта, а пасля — брат і дзве сестры. Апрача вялікага гора, на плячы Купалы лягалі клопаты аб сямі і гаспадарцы. Але цяжкісці не пагасілі ў яго сэрцы паэтычныя агонь, а яшчэ больш загартавалі прагу да барацьбы за волю і шчасце народа.

Неўзабаве з Селішча Купала накіраваўся ў свет — у самастойную вандроўку па панскіх маентках і брочарах. Дзе даваляло яму знацьч «такага пекла, якое ішчэ ніколі не ведаў», пайшоў ён кірацістаў, але пачаснай і слаўнай ларогай беларускага пяснера.

АКОПЫ

На многіх выдатных купалаўскіх творах побач з датай напісання значыцца назва мясцовасці — Аконы, дзе жыла маці паэта. Гасяіваў тут Купала ўлетку 1911, 1912 і 1913 гадоў, а пасля наведваў у 1921 і 1926 гадах.

Тут, у селянскай цішы, былі напісаны «Паўлішка», «Раскіданае гняздо» і «Бандароўна», тут пясняр прававаў над паэма «Магіла льва», «Яна і я», тут створана звыш прыедзсці вершаў.

Дзе-ж гэтая слаўная мясціна, «прытулак ціхі працы і натхнення», беларускае Боладна? У чвэртым томе збору твораў і заўвагах да вершы «Па Даўгінаўскім гасцінцы» гаворыцца: «Аконы» — былы-фальварак, дзе некалі арандавалі зямлю бацькі паэта». І ўсё! Скупа, невыразна і няясна, дзе і ў якой мясцовасці!

Па купалаўскіх месцах. Ля Аконаў. Мал. А. Сянекі.

(Працяг на 4-й стар.)

Да сустрэчы, сябры!

На парозе творчай сталасці

На выпускных спектаклях тэатральна-мастацкага інстытута

Вялікім, урачыстым святam для ўсіх працоўных нашай рэспублікі з'явіўся тыдзень украінскай літаратуры. Гэтай важнай падзеі ў літаратурнай жыццё двух братніх народаў была нададзена вялікая ўвага не толькі з боку пісьменніцкіх арганізацый, але і ўсёй грамадскасці — партыйных і савецкіх арганізацый. У час тыдня была атрымана тэлеграма ад прадстаўніцтва Савезу пісьменнікаў СССР, у якой гаварылася:

«Горача вітаем дарагіх сяброў — украінскіх і беларускіх пісьменнікаў, удзельнікаў тыдня украінскай літаратуры ў Беларусі. Жадаем самага вялікага поспеху літаратурнаму тыдню — гэтай новай форме ўзаемага абмену творчымі вопытамі, яшчэ больш моцнага аднаўлення сіл нашай шматнацыянальнай літаратуры.

Сурноў, Амажэў, Леанюў, Марнаў, Палавой, Сіманаў, Васілій Смірноў, Сергей Смірноў, Тіханюў, Федзіна».

Тыдзень сапраўды меў надзвычайны поспех сярод працоўных нашай рэспублікі. Украінскія сябры і беларускія пісьменнікі сустракаліся з рабочымі, калгаснікамі, знаёміліся з іх жыццём, працай, гутарылі аб усім, што іх хвалюе.

З гледам-саломі, шчыра і сардэчна сустракалі нашых дарагіх гасцей і беларускіх пісьменнікаў працоўныя Новагрудчыны.

У гэце цікавае падарожжа накіравалася гэтак з Украіны — Олесь Ганчар, Платон Варанько, Нікалай Ушакоў, Расціслаў Братунь і беларускія паэты Пятрусь Броўка, Міхась Калачынскі, Анатоль Вялюгін і Рыгор Няхай.

Дзень выдаўся па-летняму ветлы, сонечны. Першы прыпынак на легендарным возеры Свіцязь. Да гэтага нашы госці ведалі Свіцязь толькі па баладах Адама Міцкевіча. І вось яны з захапленнем аглядаюць малаўзкіх куткоў беларускай прыроды. Сарод векавой дубовы свішчца цяглася серабрыстая чама Свіцязі. Над дубам — патрыярхал па-гасціннаму накрыты багаты стол. Гасцей вітаюць сакратар Новагрудскага райкома КПБ С. А. Пілатовіч, старшыня горсавета В. Т. Салабуцін і намеснік старшыні райвыканкома В. І. Паспелюў. Сакратар райкома раскавае пра мінулае і сённяшні дзень Новагрудчыны. Гуцаць украінскія, рускія і беларускія вершы. Былыя партызаны Платон Варанько, Станіслаў Пілатовіч і Рыгор Няхай успамінаюць баявыя лютыя ройды.

— Мы наваўсёды запомнім вашы пудыны край! — гаворыць Олесь Ганчар. — Возера Свіцязь — чыстае і празрыстае, як сама душа беларускага народа.

Машыны накіроўваюцца ў Новагрудак. Па-святочнаму выглядаюць вуліцы старажытнага горада. Моладзь уручае гасцям кветкі. Кветкамі і дэрадай аздоблены раёны Дом культуры. Над сценамі — вялікі плакат — «Прывітанне гасцям з Украіны!»

Адкрытаму вечару, прысвечанаму тыдню украінскай літаратуры, С. Пілатовіч адрэсавае сваё слова дружбе народаў, горача вітае дарагіх гасцей. З хваляючай прамай аздак выступіў Олесь Ганчар.

Ад імя інтэлігенцы гасцей вітае настаўнік М. Жу, ад імя моладзі — працаўнік райкома камсамола Я. Каліда.

Пасля з чытаннем сваіх вершаў выступіў Платон Варанько, Нікалай Ушакоў і Расціслаў Братунь.

Пятрусь Броўка, Анатоль Вялюгін, Міхась Калачынскі і Рыгор Няхай працягалі творчы прывітанне ў Украіне, і перакладзі з украінскіх паэтаў.

Раніцай госці аглядзілі руіны замка Міндоўга, славуці «Курган бесмерца» і наведлі дом-музей Адама Міцкевіча.

Затым старшыня калгаса Украінец Цімафей Мілюшка запрасіў пісьменнікаў наведаць калгас. Задоўга да прыезду гасцей на вуліцы і ў будынку праўлення сабраўся народ. Будынак не мог змясціць усіх, таму гасцям даводзілася выступаць на радыёвузду, які знаходзіўся ў памяшканні праўлення. Олесь Ганчар і Пятрусь Броўка расказалі калгаснікам аб дружбе Украінскага і Беларускага народаў, Платон Варанько і Міхась Калачынскі працягалі вершы.

Далей машыны накіраваліся ў калгас імя Сталіна. Старшыня сельгасарцелі В. А. Глебна паказаў гасцям сядзібу калгаса, фермы і гаражы, на палетках яны захапіліся небывальным сёлёным ураджаем. Асабліва спадабаліся старанна дагледжаныя часткі высокага тунковага ільну і азімай «залатой» пшаніцы на палетках суседняй сельгасарцелі, дзе старшыня і дэпутат Вароўнага Савета ССР Г. Т. Кумец. Ганна Трафімаўна запрасіла пісьменнікаў да сябе, у Шчорам. Тут госці адпачылі пад векавым слаўным дубам, пад якім калісьці Адам Міцкевіч напісаў паэму «Гражына».

Старшыня калгаса «Чырвоны Кастрычнік» М. С. Сакрэта даў гасцям абед. У прыгожым новым клубе сабраліся перадавікі калгаснай вытворчасці, старшыні і бригадзіры суседніх калгасаў. З хваляючымі прамовамі выступіў М. Сакрэта, Г. Кумец, О. Ганчар і П. Броўка. П. Варанько, М. Калачынскі і Р. Братунь працягалі свае вершы.

Калгаснікі ўручылі гасцям каштоўныя падарункі.

...3 ліпеня украінскія госці Платон Варанько, Расціслаў Братунь, Віктар Сакналоў, Дзмітрый Белаус, а таксама беларускія пісьменнікі Іван Шамякін, Анатоль Астрынкі і Сяргей Грахоўскі сустрэліся з рабочымі Гомельскага шклозавода, гутарылі з імі, працягалі ім свае творы.

А восьмай гадзіне ў Гомельскім парку культуры і адпачынку адбыўся вялікі агульнагарадскі вечар, прысвечаны 75-годдзю з дня нараджэння Янкі Купалы. Вечар адкрыў сакратар гаркома партыі В. І. Парфенчу. З дэкламацый аб жыцці і творчасці народнага паэта выступілі загадчык кафедры беларускай літаратуры Гомельскага педагагічнага інстытута Е. С. Бірунова.

Пасля дэкламацыі з цёплым словам пра народнага песняра выступіў беларускі пісьменнік Іван Шамякін і Анатоль Астрынкі. Госці Платон Варанько, Віктар Сакналоў і Расціслаў Братунь, расказалі аб тым, як любіць Янку Купалу на Украіне, працягалі свае творы.

Развітаннічаюцца з працоўнымі Беларусі, украінскі паэт Платон Варанько ў гутарцы з карэспандэнтам БЕЛТА сказаў:

— Мы аднаўдзем з гасцінай Беларусі поўныя незалежных урэнняў. Така пэўна пачаў, такое глыбокае пачуццё таварыскасці, такое шчырае ўзаемаўважэнне, якія мы адчувалі тут, могуць быць толькі паміж сапраўднымі сябрамі. Мы будзем і далей, як і ўсё гэтае, перадаваць і перадаваць нашым дзецям і нашым дачкам, каб яны і далей любілі і шанавалі нашых паэтаў.

Тыдзень украінскай літаратуры ў Беларусі прынес нам вялікую карысць.

Мы выкаваем пачуццё глыбокай падзякі Цэнтральнаму Камітэту Комуністычнай партыі Беларусі, ураду рэспублікі, Савезу пісьменнікаў БССР за выдатную арганізацыю тыдня украінскай літаратуры. Мы сардэчна ўзячым ўсім тым, хто аказаў нам гасціннае прыём, хто быў у гэтыя дні нашым уважлівым слухачом.

Мы зробім усё, каб тыдзень беларускай літаратуры на Украіне, які будзе праведзены ў верасні гэтага года, прайшоў з такім жа поспехам, як і тыдзень украінскай літаратуры ў Беларусі.

Да новай сустрэчы, дарагія сябры!

Закрываўся залона пасля заключнай сцены спектакля «Апошнія». Смерць Яўа Каламіцава — сентыментальнага і вольнага чалавека, які праўсё сваё недаручнае жыццё пранёс ілюзорную мару аб ішчасці, знайшлі розныя возлук у сэрцах радні і рабочыка. Шчынымі мэрзотніц з дыпломам у руках Лешч і тым жа андар з падлітымі крыламі Іван Каламіцаў, вартыя бацькі нягоднік Аляксандр і распусніца Надзежда гатовы ўжо падлічыць выгоду, якую яны атрымаюць у выніку сямейнай страты.

Пякучым болем адбілася гэтая падзея ў сэрцы няшчаснага Любы, якая зусім надае на ўсвядоміла сэнс сапраўднай бацькоўскай ласкі. У вачах Веры, якая толькі што перанесла страшэнную драму і збавіла дзячых летуценняў, — глыбокае зазіўленне, незвычайная стомленасць, ледзяная абжыкаванасць...

А Соф'я — маўклівая лакутніца, якая за ўвесь свой гаротны жаночы век толькі аднойчы адчула цёплую пачыночнага каханні, асабліва ўраўнаважана. Чорная туга апанавала ёе сэрца.

Так зачынуўся гораўскі дыпломны спектакль студэнтаў — выпускнікоў Беларускага тэатральна-мастацкага інстытута.

Найбольш глыбокае ўражэнне пакінула маладая артыстка М. Захарэвіч у ролі Соф'і. Праўда, вобраз Соф'і — не першае яе знаёмства са зольнасцю выхаванай інстытута. Яе Галя ў спектаклі «Пакуль вы маладыя» (тэатр імя Янкі Купалы) была цікавай творчай з'яўкай на сваёсабістай індывідуальнасці артысткі ў таленавітай сям'і купалаўцаў. Знаёмства было тым больш прыемным, што М. Захарэвіч у сваёй першай ролі на акадэмічнай сцэне раскрыла такія рысы таленту, якія вельмі высока цаніў К. Станіслаўскі: сціпласць і працавітасць, прыродную прывабнасць, душэўную грацыю, жаночую зграбнасць, музычнасць галасавых інтанацый, выразную дыкцыю і да таго ж дасканаласць валоданне роднай літаратурнай мовай.

Вядома, некаторыя з гэтых якасцей былі ў Захарэвіч і да прыходу ў інстытут. Але добра, што вышэйшая навуковая ўстанова дапамагла развіць каштоўныя рысы, набыты на іх аснове сцэнічнае майстэрства, якое ўвасобілася ў высокародным вобразе савецкай дзяўчыны — інжынера Галі. Але асабліва поўна зольнасці артысткі праявіліся ў ролі Соф'і.

Як жа вырашаны складаны гораўскі вобраз?

У дыпломных спектаклях нельга было не заўважыць становай тэндэнцыі рэжысёр-педагагаў не толькі да рэалістычнага наватары, да глыбокага раскрыцця індывідуальнасці моладзі, але і да творчага наследвання імі багатых традыцый старажытнага майстэрства савецкай сцэны. Нам здаецца, гэты традыцыйны выраз адчуваецца і ў вобразе Соф'і — М. Захарэвіч, калі мець на ўвазе вопыт выхавання ролі Н. Ужвій і О. Галінай.

Гэтыя традыцыі, асвечаныя педагогамі і студэнтамі, мелі добратворны ўплыў на сцэнічны вобраз. М. Захарэвіч праявіў чужое разуменне трагічнага канфілікту Соф'і, барацьбы ў яе душы паміж шчырай намерамі жанчыны-маці і немагчымасцю іх здзейсніць у грамадстве, дзе чалавек чалавеку — воўк. Маладая артыстка пераадолала небеспэчна меладраматычнага вырашэння вобразу. Яна знайшла глыбокі сэнс трагедыі Соф'і, у прыватнасці ў сцене сустрэчы яе герані з Сакналоў, вобраз якой вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

Роль Машы Палавовай («У добры час») таксама характэрная шчырацю, прывабнасцю сцэнічнага партэра. Вобраз вылікае надзвычайна чэлае пачуццё, веру ў тое, што менавіта такая прычына і настолькі ная дзючыны зольнасць стаць сябрам Аркадзі, які чужым таварышам на ўсё жыццё і тут прыкметны ўплыў на сцэнічны вобраз. М. Захарэвіч праявіў чужое разуменне трагічнага канфілікту Соф'і, барацьбы ў яе душы паміж шчырай намерамі жанчыны-маці і немагчымасцю іх здзейсніць у грамадстве, дзе чалавек чалавеку — воўк. Маладая артыстка пераадолала небеспэчна меладраматычнага вырашэння вобразу. Яна знайшла глыбокі сэнс трагедыі Соф'і, у прыватнасці ў сцене сустрэчы яе герані з Сакналоў, вобраз якой вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

Роль Машы Палавовай («У добры час») таксама характэрная шчырацю, прывабнасцю сцэнічнага партэра. Вобраз вылікае надзвычайна чэлае пачуццё, веру ў тое, што менавіта такая прычына і настолькі ная дзючыны зольнасць стаць сябрам Аркадзі, які чужым таварышам на ўсё жыццё і тут прыкметны ўплыў на сцэнічны вобраз. М. Захарэвіч праявіў чужое разуменне трагічнага канфілікту Соф'і, барацьбы ў яе душы паміж шчырай намерамі жанчыны-маці і немагчымасцю іх здзейсніць у грамадстве, дзе чалавек чалавеку — воўк. Маладая артыстка пераадолала небеспэчна меладраматычнага вырашэння вобразу. Яна знайшла глыбокі сэнс трагедыі Соф'і, у прыватнасці ў сцене сустрэчы яе герані з Сакналоў, вобраз якой вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

У ролі героя гэтага спектакля — Івана Каламіцава, вобраз якога вельмі выдатна раскрыўся біяграфіі Каламіцаўскай. У размове з мужай жанчынай артыстка падкрэсліла ўзнікненне ў Соф'і жадання стаць іншай, лепшай, дастойнай высокай годнасці маці.

Мы маем на ўвазе пэўную вяртальнасць тэмпераменту, незалежна ад таго, ці выклікае гэты характэрны рыскі на дзеяні партнёра па сцене.

Мяркуючы па дыпломных спектаклях, найбольша ўлада В. Тарасова — ролі Андрэя («У добры час»). Адуваецца, што артыстм багаць выкарыстанні і асабісты назіранні яго, як сучасніка свайго героя. Вельмі добра, што В. Тарасаву і педагогі адралі «эскарыю дзей» вобразе дапытліваму, жыццельнаму натуре Андрэя, якая да пэўнага часу была сканана архаічнымі, мяшчанскімі догмамі яго маці. Надзвычай шчыры і прывабны Андрэй В. Тарасова, хоць артыст і не зашпугаввае адмоўна вынікі недаручнага выхавання, якое атрымаў ад яго жонкі. Прыемна, што В. Тарасаву валола пэўны прафесіяналізм, які дапамагае артысту адчуваць сябе вольна і лёгка як у драматычных, так і ў камедыйных сцэнах. Ён вельмі рухаві і зусёды адчувае кантакт з глядачом.

Менш задавальнае артыст у ролі Івана Каламіцава. Гораўскі герой — гэта не шчырыны Угрум-Бурчэў, які да таго ж

выкананню. Мы маем на ўвазе пэўную вяртальнасць тэмпераменту, незалежна ад таго, ці выклікае гэты характэрны рыскі на дзеяні партнёра па сцене.

Мяркуючы па дыпломных спектаклях, найбольша ўлада В. Тарасова — ролі Андрэя («У добры час»). Адуваецца, што артыстм багаць выкарыстанні і асабісты назіранні яго, як сучасніка свайго героя. Вельмі добра, што В. Тарасаву і педагогі адралі «эскарыю дзей» вобразе дапытліваму, жыццельнаму натуре Андрэя, якая да пэўнага часу была сканана архаічнымі, мяшчанскімі догмамі яго маці. Надзвычай шчыры і прывабны Андрэй В. Тарасова, хоць артыст і не зашпугаввае адмоўна вынікі недаручнага выхавання, якое атрымаў ад яго жонкі. Прыемна, што В. Тарасаву валола пэўны прафесіяналізм, які дапамагае артысту адчуваць сябе вольна і лёгка як у драматычных, так і ў камедыйных сцэнах. Ён вельмі рухаві і зусёды адчувае кантакт з глядачом.

Менш задавальнае артыст у ролі Івана Каламіцава. Гораўскі герой — гэта не шчырыны Угрум-Бурчэў, які да таго ж

выкананню. Мы маем на ўвазе пэўную вяртальнасць тэмпераменту, незалежна ад таго, ці выклікае гэты характэрны рыскі на дзеяні партнёра па сцене.

Мяркуючы па дыпломных спектаклях, найбольша ўлада В. Тарасова — ролі Андрэя («У добры час»). Адуваецца, што артыстм багаць выкарыстанні і асабісты назіранні яго, як сучасніка свайго героя. Вельмі добра, што В. Тарасаву і педагогі адралі «эскарыю дзей» вобразе дапытліваму, жыццельнаму натуре Андрэя, якая да пэўнага часу была сканана архаічнымі, мяшчанскімі догмамі яго маці. Надзвычай шчыры і прывабны Андрэй В. Тарасова, хоць артыст і не зашпугаввае адмоўна вынікі недаручнага выхавання, якое атрымаў ад яго жонкі. Прыемна, што В. Тарасаву валола пэўны прафесіяналізм, які дапамагае артысту адчуваць сябе вольна і лёгка як у драматычных, так і ў камедыйных сцэнах. Ён вельмі рухаві і зусёды адчувае кантакт з глядачом.

Менш задавальнае артыст у ролі Івана Каламіцава. Гораўскі герой — гэта не шчырыны Угрум-Бурчэў, які да таго ж

выкананню. Мы маем на ўвазе пэўную вяртальнасць тэмпераменту, незалежна ад таго, ці выклікае гэты характэрны рыскі на дзеяні партнёра па сцене.

Мяркуючы па дыпломных спектаклях, найбольша ўлада В. Тарасова — ролі Андрэя («У добры час»). Адуваецца, што артыстм багаць выкарыстанні і асабісты назіранні яго, як сучасніка свайго героя. Вельмі добра, што В. Тарасаву і педагогі адралі «эскарыю дзей» вобразе дапытліваму, жыццельнаму натуре Андрэя, якая да пэўнага часу была сканана архаічнымі, мяшчанскімі догмамі яго маці. Надзвычай шчыры і прывабны Андрэй В. Тарасова, хоць артыст і не зашпугаввае адмоўна вынікі недаручнага выхавання, якое атрымаў ад яго жонкі. Прыемна, што В. Тарасаву валола пэўны прафесіяналізм, які дапамагае артысту адчуваць сябе вольна і лёгка як у драматычных, так і ў камедыйных сцэнах. Ён вельмі рухаві і зусёды адчувае кантакт з глядачом.

Менш задавальнае артыст у ролі Івана Каламіцава. Гораўскі герой — гэта не шчырыны Угрум-Бурчэў, які да таго ж

выкананню. Мы маем на ўвазе пэўную вяртальнасць тэмпераменту, незалежна ад таго, ці выклікае гэты характэрны рыскі на дзеяні партнёра па сцене.

Мяркуючы па дыпломных спектаклях, найбольша ўлада В. Тарасова — ролі Андрэя («У добры час»). Адуваецца, што артыстм багаць выкарыстанні і асабісты назіранні яго, як сучасніка свайго героя. Вельмі добра, што В. Тарасаву і педагогі адралі «эскарыю дзей» вобразе дапытліваму, жыццельнаму натуре Андрэя, якая да пэўнага часу была сканана архаічнымі, мяшчанскімі догмамі яго маці. Надзвычай шчыры і прывабны Андрэй В. Тарасова, хоць артыст і не зашпугаввае адмоўна вынікі недаручнага выхавання, якое атрымаў ад яго жонкі. Прыемна, што В. Тарасаву валола пэўны прафесіяналізм, які дапамагае артысту адчуваць сябе вольна і лёгка як у драматычных, так і ў камедыйных сцэнах. Ён вельмі рухаві і зусёды адчувае кантакт з глядачом.

Менш задавальнае артыст у ролі Івана Каламіцава. Гораўскі герой — гэта не шчырыны Угрум-Бурчэў, які да таго ж

выкананню. Мы маем на ўвазе пэўную вяртальнасць тэмпераменту, незалежна ад таго, ці выклікае гэты характэрны рыскі на дзеяні партнёра па сцене.

Мяркуючы па дыпломных спектаклях, найбольша ўлада В. Тарасова — ролі Андрэя («У добры час»). Адуваецца, што артыстм багаць выкарыстанні і асабісты назіранні яго, як сучасніка свайго героя. Вельмі добра, што В. Тарасаву і педагогі адралі «эскарыю дзей» вобразе дапытліваму, жыццельнаму натуре Андрэя, якая да пэўнага часу была сканана архаічнымі, мяшчанскімі догмамі яго маці. Надзвычай шчыры і прывабны Андрэй В. Тарасова, хоць артыст і не зашпугаввае адмоўна вынікі